

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2584/2019
12.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Зоране Делибашић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република ..., чији су пуномоћници Зоран Левајац и Љубица Стојчић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1282/19 од 21.03.2019. године, у седници већа одржаној дана 12.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УВАЖАВА ревизија тужене, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1282/19 од 21.03.2019. године у делу става првог изреке, тако што се жалба тужене делимично усваја, па се пресуда Вишег суда у Сремској Митровици П 459/18 од 20.12.2018. године, исправљена решењем истог суда П 459/18 од 28.01.2019. године, **ПРЕИНАЧУЈЕ** у делу става првог изреке и **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати преко износа од 8.000.000,00 (осам милиона) динара разлику од још 3.375.000,00 (три милиона триста седамдесет и пет хиљада) динара са законском затезном каматом од 20.12.2018. године до исплате, као и решење о трошковима парничног поступка тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 453.148,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до исплате, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1282/19 од 21.03.2019. године **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова по ревизији исплати износ од 45.000,00 (четрдесет пет хиљада) динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка одлуке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици П 459/2018 од 20.12.2018. године, исправљеном решењем истог суда П 459/18 од 28.01.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, а на име душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности, исплати износ од 11.375.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.12.2018. године до исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 491.798,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема отправка одлуке. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 4.875.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.12.2018. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1282/19 од 21.03.2019. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, док је жалба тужене делимично усвојена, па је пресуда Вишег суда у Сремској Митровици П 459/18 од 20.12.2018. године, исправљена решењем тог суда П 459/18 од 28.01.2019. године, преиначена у делу одлуке о трошковима поступка тако што је одбијен захтев за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 474.584,00 динара до досуђеног износа првостепеном одлуком од 491.798,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до исплате, док је у преосталом делу жалба тужене одбијена и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим је одлучено о жалби тужене, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у делу којим је одлучено о жалби тужене, а у смислу члана 408. у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање тужене у ревизији на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП је без утицаја, будући да наведена повреда не може бити предмет оцене ревизијског суда у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, рођен 1983. године у ..., држављанин Републике ..., је био лишен слободе у периоду од укупно 1625 дана и то почев од 18.04.2013. године, по основу решења истражног судије Вишег суда у Сремској Митровици Ки 39/13 од 26.04.2013. године, до 29.09.2017. године, када му је притвор укинут решењем Апелационог суда у Новом Саду Кж1 599/17 од 29.09.2017. године. Тужиоцу је притвор био одређен из разлога предвиђених одредбом члана 142. став 1. тачка 1) и 142. став 1. тачка 2) ЗКП, будући да је исти држављанин Републике ... и да на територији Републике Србије нема пријављено пребивалиште, нити боравиште што указује на опасност од бекства, као и због бојазни утицаја на друге саучеснике. Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 599/17 од 29.09.2017. године овде тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ, те је у односу на њега преиначена пресуда Вишег суда у Сремској Митровици К 20/16 од 10.02.2017. године. Тужилац се пре покретања поступка обраћао туженој са захтевом за накнаду штете од 06.11.2017. године. Тужилац је ожењен и има две ћерке. Из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке, утврђено је да су услови боравка у притвору, а потом у затвору били тешки јер он не говори српски језик, да није био у могућности нормално да се храни због чега је знатно изгубио на килажи, те да се по његовом изласку променио однос околине према њему.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе будући да је он правноснажном пресудом донетом у кривичном поступку ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело које му је било стављено на терет, а све у смислу одредбе члана 584. став 1. тачка 1) ЗКП, па су обавезали тужену да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 11.375.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, у смислу одредаба чланова 200. и 277. Закона о облигационим односима.

И по оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно одлучили у погледу основа потраживања, тј. да је тужена у обавези да тужиоцу надокнади претрпљену нематеријалну штету услед претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе, имајући у виду исход кривичног поступка који је вођен против овде тужиоца.

Међутим, одлучујући о висини правичне новчане накнаде тужиоцу погрешно су, по налажењу овог суда, нижестепени судови применили материјално право и то одредбу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, због чега је овај суд ревидирану пресуду у делу става првог изреке преиначио и одлучио као у ставу првом изреке.

Одмеравајући висину правичне новчане накнаде за претрпљену нематеријалну штету због неоснованог лишења слободе у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, овај суд је водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи оваква накнада, па имајући у виду

околности конкретног случаја и то да је тужилац био лишен слободе у периоду од 1625 дана, да је у време лишења слободе имао 30 година, да је ожењен и отац две малолетне ћерке, да се у извесној мери променио однос околине према њему након изласка из притвора, нашао да правичну новчану накнаду за штету коју је тужилац претрпео представља износ од 8.000.000,00 динара.

Стога је другостепена пресуда у ставу првом изреке потврђена у делу за тај износ, док је у преосталом делу преиначена, дакле, за износ од 3.375.000,00 динара са каматом тужбени захтев тужиоца је одбијен, те је одлучено као у ставу првом и другом изреке ове пресуде, на основу одредаба чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП.

Неосновани су наводи ревизије тужене да је сам тужилац скривио лишење слободе својим поступцима, због чега му не припада право на накнаду нематеријалне штете по том основу. Наиме, чињеница да је тужилац држављанин стране државе и да је боравио у Републици Србији без пријављеног боравишта и по налажењу овог суда се не може сматрати недозвољеним поступањем које је проузроковало настанак штете, односно, лишење слободе. Ово стога што је тужилац у време лишења слободе боравио у хотелу у Републици Србији, те да је обавеза правног лица које пружа услугу смештаја странцима уз накнаду у смислу одредбе члана 75. Закона о странцима („Службени гласник РС“, бр. 97/08) да пријави боравак странца у року од 24 часа од часа пружања услуге смештаја странцу.

Како је преиначена нижестепена одлука тако што је смањен успех тужиоца у овом спору (8.000.000,00 динара), овај суд је преиначио и решење о тршковима првостепеног и другостепеног поступка. Тужиоцу у смислу одредаба чланова 153. и 154. ЗПП припада право на накнаду нужних и стварних трошкова и то на име заступања од стране пуномоћника из реда адвоката за састав тужбе у износу од 30.000,00 динара, на име једног образложеног поднеска и захтева Комисији за накнаду штете у висини по 30.000,00 динара, на име заступања на четири одржана рочишта у износу по 31.500,00 динара и за приступ на једно одложено рочиште у износу од 16.500,00 динара, на име трошкова вештачења у износу од 35.000,00 динара, на име трошкова превода од стране судског преводиоца у износу од 12.048,00 динара, као и на име трошкова судске таксе на тужбу и пресуду у износу по 86.800,00 динара, укупно 453.148,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до исплате.

Тужени је делимично постигао успех са изјављеном ревизијом, те му сразмерно постигнутом успеху у смислу одредбе члана 165. у вези члана 153. ЗПП припада право на накнаду трошкова поступка по ревизији и то на име састава ревизије сразмерно постигнутом успеху (3.375.000,00 динара) у висини од 45.000,00 динара, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке пресуде.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић